

När och Var

**Vägvisare genom Jakobstad
1935**

Fotografierna tagna av I. FRIMAN
FOTOGRAFIATELJÉ » E L I T E »
Södermalmsgatan 18

När och Var

Vägvisare genom Jakobstad

1935

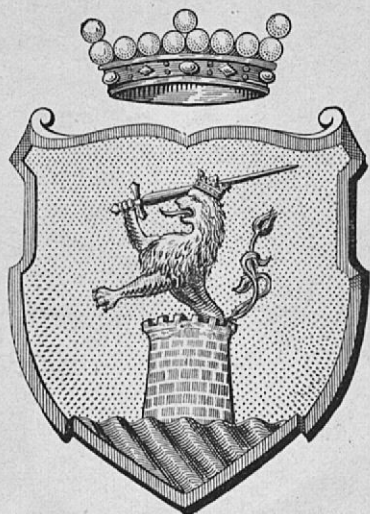
10V H30 45H

10V H30 45H

10V

Jakobstad 1935.

Jakobstads Tryckeri och Tidnings Aktiebolag.

I nådens år 1652 bestämde drottning Kristina, att „Sweriges Rijkes Troo-Man, Rijkz-Marsk och General Fältherre, Praesident utj vårt Krigz-Collegio” Herr Jacobus De la Gardie skulle som evärdlig förläning erhålla Pedersöre och en del av Kronoby med rätt „att där upprätta en stad och bruka därtill den gamla och vanliga Pedersöre hamnen”. Greve De la Gardie dog kort därpå, men hans änka, Gustav II Adolfs ungdomsbrud Ebba Brahe, utfärdade den 27 okt. 1652 den planerade stadens fundationsurkund. Och omedelbart därpå vidtogo grundläggningsarbetena på Permo-landets och på Bockholmens låga och sankta marker under ledning av grevinnans fogde Henrik Tavast. År 1661 utvidgades stadens område genom inköp av Pinonäs forna kungsladugård.

Ebba Brahe

Kopian utförd av Alb. Edelfelt enligt originalet på Gripsholm.

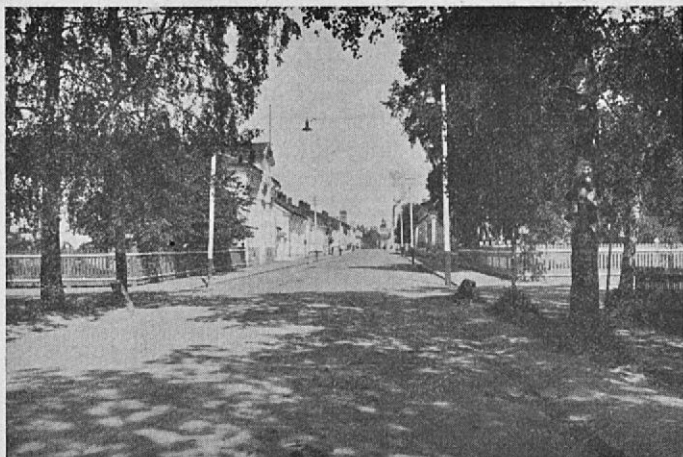
„Jacobs stadh”, uppkallat efter donatrix’ höge make, förde länge en tynande tillvaro. Läget blev desto mera hotande, då de några decennier äldre städerna Gamla och Nya Carleby gång på gång försökte få den „nyfunderade” stadens privilegier upphävida. Det gick verkligen därhän, att 1680 i kunglig resolution bestämdes, att städerna Brahestad och Jakobstad „må

flyttia in uti de äldre Städerna, särdeles till de näst liggande Gamla och Nya Carleby samt Uhleå". Faran avvärjdes dock, ty 1689 resolverade K. M:t bl. a., att „bemelthe Stadh skall samma Confirmation efter dess innehåldh och lijdelse obehindrat niuta till godo".

Kampen mot de avundsjuka grannstäderna var i alla fall påkostande, och då det s. k. Norrländska tjärkompaniet alltsedan 1648 innehade monopol på den viktiga tjärhandeln i alla orter vid Bottniska viken, hade borgarna i Jakobstad tämligen små utsikter för framtiden. Betecknande är, att landshövdingen Ehrenskiöld år 1693, efter att ha inhämtat magistratens och borgerskapets åsikt, fastslog, att stadsborgarnas antal aldrig skulle få överstiga 90.

Kom så den stora ofreden med dyrtid, örlig och pestilentia. „År 1714 den 4 Martii, funno de förste till denna ort ankommande fienlige parten sitt nöje däri, att utan bekant anledning lägga denna stad samt de däromkring belagne hemmanen tillika med prästgården i aska", berättar mag. Aspegren i en 50 år senare utgiven avhandling. Kyrkan brändes litet senare, några fartyg likaså. En mängd av innevånarna blevo pinade till döds och 23 gossar och flickor bortfördes. Freden i Nystad av 1721 gjorde slut på osäkerhetstillståndet och var ägnad att ingiva vissa förhoppningar, trots grus och spillror på hemstadens blodstänkta jord. Och man gick åter till verket i tecknet av maningsordet enighet „såsom varande det förnämste medlet hvarigenom ett huushold kan hafwa sin förnämste stjärkia". Året 1723 uppvisade mantalslängden för Jakobstad 142 personer.

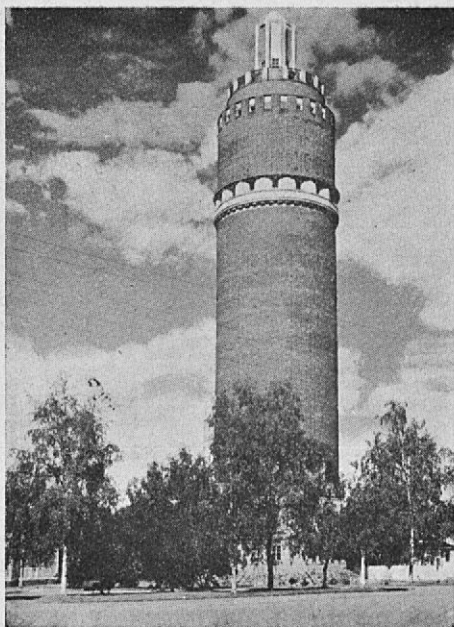
Småningom växte en ny stad upp ur askan av den förbrända och tack vare innevånarnas hoppfulla håg och trägna arbete samt av regeringen beviljade frihetsår blevo förhållandena lyckligare. Ej ens den s. k. lilla ofreden kom att nämnvärt fördröja utvecklingen. Och så inträffade händelser, som öppnade nya möjligheter. Året 1765 — man vore frestad att kalla

Storgatan sedd från „Parentesen“.

det Anders Chydenius' år — gav Jakobstad seglationsfrihet, året 1793 stapelrätt. Redan fyra år senare grundades skeppsvarv på Kalholmen — det nuvarande „Varvet” —, men i synnerhet 1800-talet hade att uppvisa ett tidtals storartat skeppsbyggeri på orten. Så t. ex. ägde kommerserådet Otto A. Malm ensam år 1874 åtta fartyg på inalles 3238 läster.

År 1835 inträffade visserligen en ödesdiger händelse, stadens brand. De södra delarna lades då i aska, och skadorna uppskattades till 200,000 rub. silver, en för den tiden betydande summa. Dock, regeringen beviljade lån, avsevärda summor inflöto från hem- och utlandet och lyckliga konjunkturer gävo nya möjligheter. Ej heller det orientaliska kriget medförde oersättliga förluster. Oväntat snabbt återhämtade sig det lilla samhället efter branden, och nya, bekvämare byggnader samt en ny stadsplan voro vinningar ej att förakta. Flere handelshus gjorde lyckliga affärer;

Vattentornet. (ark. Lars Sonck)

särskilt antogo under senare delen av 1800-talet och början av 1900-talet tobaksindustrien och trävaruexporten stora dimensioner.

En ej oviktig förutsättning var, att staden år 1887 erhöll järnvägsförbindelse med stambanan, detta tack vare en betydande donation av ovannämnde Otto A. Malm. Utom denne hade staden att under 1800-talet uppvisa även andra betydande affärsmän, kommerserådets far, Peter Malm, Ph. U. Strengberg m. fl. Betydelsefulla inlägg gjordes något senare av bergsrådet Wilh. Schauman, och

*Hjältegraven (prof. V. Vallgren)
på nya begravningsplatsen.*

*Till vapen, männer! Maningsordet ljud,
det bars i storm kring tusen sjöars stränder,
och Österbottens son mot våld och död
steg modigt fram till kamp med tomma händer.
Med omotståndlig kraft de käckre grå
sig bröto väg i blodigt dystra fejder
och lyssnade med tjusning då och då
till segerbudskap från Karelens nejder.*

*Ej vila gavs, ty över stridens larm
bjöd kampens fältrop: Framåt, fram mot söder!
och svärdet blixtrade i bitter harm
mot ondskans Loke och mot blinde Höder
Mot söder! Ack, mång kämpe aldrig fick
se målet uppnått, räddad fosterjorden,
men uti dödsminuten mången blick
sin sista hälsning sände — upp mot norden.*

att initiativ och verksamhetslust alltjämt äro att påräkna, därpå ge Lassfolks spetsfabrik och den stora sulfittfabriken på Alholmen fullgoda bevis. Den uppblomstrande industrien har givetvis varit ägnad att tämligen hastigt öka invånarantalet. Detta var år 1874 1,974. Vid slutet av år 1934 uppgick den kyrkskrivna befolkningen till 7,271 personer.

Av de möjligheter, som nya, friare förhållanden medfört, har Jakobstad efter förmåga begagnat sig. Till att skapa förutsättningarna för dem bidrog samhället kraftigt. Staden var en av de första, som reste sig mot det röda förtrycket, och här organiserades frihetskrigets artilleri. Graftonmonumentet ute på Orrskär och hjältegraven ute på den nya begravningsplatsen vittna i sin mån om österbottnisk uppträffningsförmåga, dådkraft och frihetskärlek.

Under de första årtiondena av stadens tillvaro besökte Jakobstads innevånare Pedersöre kyrka, „landskyrkan“. År 1689 erhöles emellertid det länge önska de tillståndet att bygga en egen och i februari 1691 invigdes det nya templet, „Carolus“. Under den stora ofreden blev kyrkan den 30 nov. 1714 jämte klockstapeln „förbränd och ynckeligen i aska lagd“. Klockorna och en del av inventarierna hade man dock räddat. Den nya kyrkan, den som staden alltjämt använder, uppfördes 1728—31 och är en typisk 1700-talets kyrka. Klockstapeln blev färdig först ett tiotal år senare.

De sex ljuskronorna härstamma från tiden före stora ofreden. Sevärda äro ock den av borgmästaren Niclas Wendelius år 1709 donerade sjupipiga ljusstaken av mässing, mer än tre meter hög, samt den av bergsrådet G. Serlachius för ett par år sedan skänkt dopfunten av silver. De vackra altartavlorna, den större föreställande Kristus på korset, den mindre nattvarden, ha utförts av den svenske porträttmålaren Frans.

Kyrkan.

Gabr. Westerberg och torde 1784 blivit i koret uppsatta.

Utanför kyrkan begrovs de döda ända in på 1850-talet. Där vila även Runebergs föräldrar, kaptenen Lorens Ulrik Runeberg och hans hustru, f. Anna Maria Malm. Platsen har ej med säkerhet kunnat utpekas, men en vård av sten har sydost om kyrkan blivit rest till deras minne.

När Pedersöre kyrka uppfördes kommer antagligen aldrig att bestämt kunna angivas, men man har på olika grunder kommit till den slutsatsen, att den blev färdig omkr. år 1250, vilket årtal även finnes an-

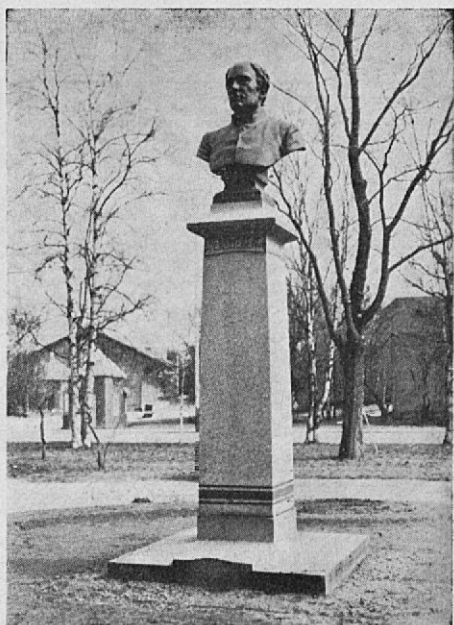

Pedersöre kyrka.

bragt ovanför stora ingången. Kyrkan hade icke ursprungligen sitt nuvarande utseende; den bestod tidigare av endast ett långskepp i riktning från tornet till nuvarande ingången. Målningar och inskriptioner prydde väggar och pelare och bilder av jungfru Maria, av apostlarna och andra bibliska personer funnos i mängd. En träskulptur föreställande jungfru Maria med Kristusbarnet finnes ännu bevarad. Under stora otreden plundrades kyrkan på en del av sina dyrbarheter.

År 1787 vidtog arbetet med dess tillbyggnad. Det fortgick till 1795, då kyrkan var färdig, sådan den i våra dagar ter sig. Ett par år senare planerades kyrkogården. Något tidigare hade man till höger om stora porten uppfört en benkammare med den tankvärda inskriptionen:

*„Du, som så mycket rest och erfarit,
Se här, vem som rik eller fattig har varit.”*

Runebergs byst.

Johan Ludvig Runeberg, Finlands nationalskald och Jakobstads störste son, föddes den 5 febr. 1804 i ett hus, som av mycket att döma var beläget mellan Spetsfabrikens kontor och den s. k. Stenbergsska gården vid Storgatan. I Jakobstad tillbragte han en stor del av sina tidigare år, ända till dess att han 1822 blev student i Åbo. Därefter besökte han fädernestaden endast ett fåtal gånger. Jakobstads samhälle har ärat skalden med att uppkalla en gata efter honom — liksom för resten en annan bär namn efter skalden Choraëus, som en tid vistades här. Runebergs namn bär också en liten skvär, belägen öster om rådhuset. I denna avtäcktes den 5 febr. 1905 en av skulptören

Runebergs stuga.

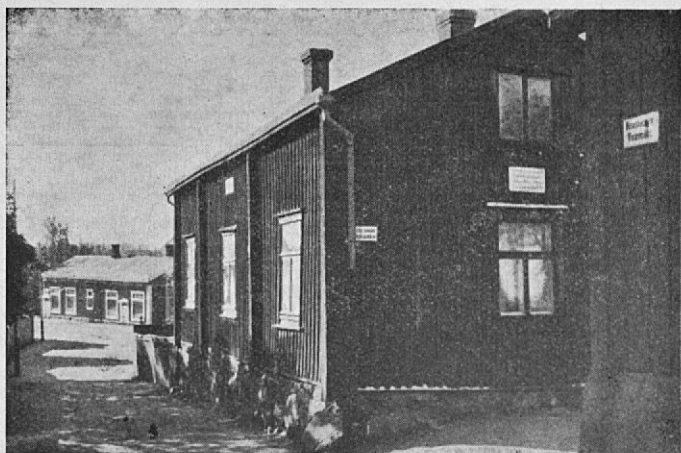
Walter Runeberg utförd byst av skalden. På nämnda dag, årsdagen av skaldens födelse, äger regelbundet uppvaktning rum, blommor nedläggas och sång utföres.

Runebergs stuga ute på den cirka tre km. nordost om staden belägna, redan länge med fastlandet sammanvuxna Nissasjön — eller Nissasörn — är en av Jakobstads främsta sevärdheter. Den tillhörde i början av förra seklet Runebergs far, kapten Lorens Ulrik Runeberg. Belägen i en trakt, där ännu i dag som i dag är höga granar värna den lantliga friden, sångfåglar idyllen, var den enkla fiskarstugan ett idealiskt sommarhem, ej minst för Johan Ludvig under hans barndom och ynglingaår, då han under ferierna fritt kunde begagna sig av alla de möjligheter, som vattnen och markerna i närheten bjödo ett för naturen öppet sinne. Det kan ställas i fråga, huruvida just här någon enskild av skaldens dikter omedelbart framsprunget; att här de första känslorna för naturen och fos-

terlandet frammanades hos den blivande skalden är visst.

Sedan Runeberg blivit student i Åbo 1822, besökte han endast ett fåtal gånger sin hemstad. När han 1847 efter en mellantid av 22 år gästade staden, uppsökte han även det gamla sommarhemmet men fann till sin bedrövelse „en trettioårig förstöring utbredd över hela den förr så trevliga boningen”. Nästa besök, det som han 1851 under sin hemresa från Sverige avlade här, bjöd på en angenäm överraskning. När skalden efter att ha gästat en av sina släktingar anlände med båt till Nissasön, mottogs han av en stor skara stadsbor, vilka församlat sig där för att hylla den frejdade diktaren. Även Topelius var närvarande. Runeberg fördes till stugan, som, restaurerad, nymålad och tillfället till ära prydd med girlander, helt säkert på önskat sätt vittnade om stadsbornas pietet och goda vilja. Den käre gästen ombads att slå sig ned i en blomsterprydd stol, men han tog plats på bänken vid dörren. „Jag har aldrig varit van att sitta i något äresäte i detta hus”, förklarade han, gripen av många minnen. Stugan överlämnades till skalden till evärdelig ägo” som ett kärt minne från hans barndomsdagar”, och att Runeberg förstod att uppskatta gåvan, visa hans ord till Montgomery: „Ett Kalifornien hade ej varit för mitt hjärta av så stort värde som dessa några famnar mark med sin lilla koja uppå”.

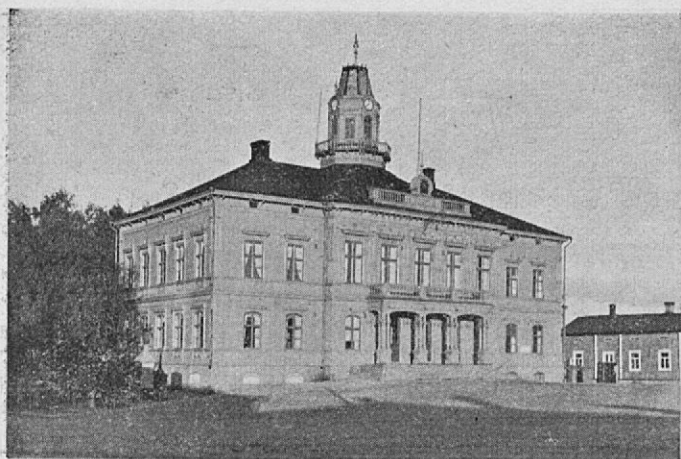
Stugan skulle stå till Runebergs och hans släkts disposition, men sedan 1870, då skaldens syster doktorinnan Vegelius några månader bebodde den, har den stått tom. Numera är den i museistyrelsens vård och öppenhålles under sommaren. Vaktmästarn tillhandahåller kaffe och läskdrycker. Tel. 472. Ett besök kan väl kombineras med en färd till Alholmen med dess hamnanläggningar och stora sulfittfabrik ävensom med en tur genom „Östanpå”, där vid Östanfjärdens stränder en avsevärd del av Jakobstads innevånare i större eller mindre villor njuta sommarens behag.

Westmans Mors stuga.

Visasbacken är en av stadens äldsta delar, men av dess gamla, låga stugor finnas ej många kvar. Än så länge höjer sig dock där det hus, på vars vind Westmans mors vindschammare minner om Runebergs barndom i allmänhet och om hans första skolgång i synnerhet. Ty det var här Johan Ludvig, „Runebergs Janne” gemenligen kallad, lärde sig läsa och skriva för den 70-åriga Westmans mor — troligen hemma i Stockholm. Och kanske hände mer än det. „Det växer höga träd på Visasbacken, i vilkas kronor fåglarna måste ha sjungit under vårmorgnarnas lästimmor. Och rörande denna sång ville man — citera den Sundska dikten om Vindschammarskolan:

*Vem vet, om ej just det kvittret
sig in i hans hjärta smög
och se'n som den första dikten
vitt ut över världen flög”,*

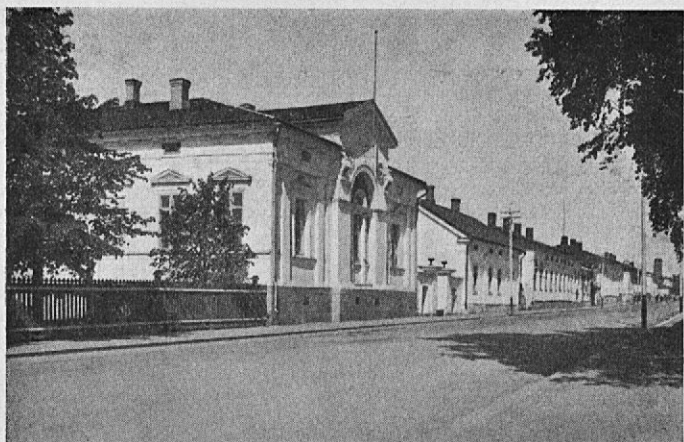

Rådhuset.

säger prof. Hirn i „Runebergskulten”. Den gamla stugan företer annars ett yttre, som börjar allt mindre sammangå med omgivningen. Vården om det ung. 10 kvm. stora skolrummet är anförtrodd museistyrelsen. Det är tillgängligt för allmänheten.

Den väldiga brand, som natten mellan den 2 och den 3 september 1835 härjade Jakobstad, gjorde slut även på stadens rådhus. Avsaknaden av ett sådant blev tidigt kännbar, och upprepade gånger vände sig stadens myndigheter till högre ort med anhållan om tillstånd att få uppföra ett nytt, länge dock förgäves. Efter många omgångar fick likväl frågan sin lösning, och år 1877 stod det nya rådhuset färdigt, uppfört enligt ritningar av arkitekten G. Wilenius.

Rådhuset inrymmer lokaler för stadsstyrelsen, byggnadskontoret, poliskammaren, stadsfullmäktige, magistraten och stadsfogdekontoret. Sevärd är stads-

Storgatan med Mälmska gården.

fullmäktiges sessionssal med dess porträtt av Ebba Brahe — kopia efter originalet på Gripsholms slott —, Jakob de la Gardie, J. L. Runeberg och stadsfullmäktiges tidigare ordförande, med. dr Gustaf Borg samt den vackra avbildningen av det de la Gardieska vapnet. Magistratens lokal har att uppvisa ett porträtt av Gabriel Tengström, stadens borgmästare 1836—1873 och Stadsfullmäktiges arkiv en av kommerserådet Petter Malm donerad magnifik krona.

Kommerserådet Otto A. Malm, vars förmögenhet vid hans fränfalle (1898) uppskattades till cirka 10 millioner finska mark, hade i sitt testamente bestämt en summa av 700,000 för anläggning och underhåll av ett kommunalt sjukhus samt 300,000 för andra stadens ändamål. Även hans närmaste arvingar ihågkommo staden. Genom gåvobrev av december 1908 skänkte dessa till staden den vackra och värdefulla mälmska gården, belägen vid Storgatans södra ända.

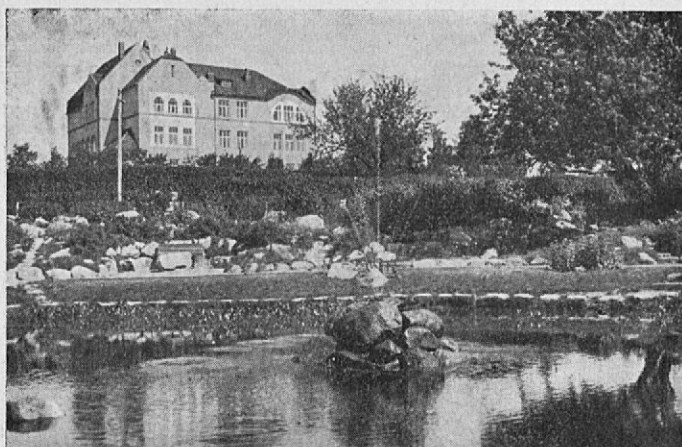

Malmska sjukhuset.

Med beaktande av vid gåvan fästa villkor inrättades i den stora byggnaden ett historiskt-etnografiskt museum; en annan del av huset inrymmer en präktig läsesal, ett bibliotek samt referensbibliotek. Museet omfattar — utom ett biblioteksrum — fem rum. Ett — det var det s. k. yttre kontoret — innehåller främst minnen från sjöfartens storhetstid: ett har att uppvisa en del vackra möbler; ett innehåller en del saker, typiska för den kringliggande landsbygden; det fjärde innehåller gamla kyrksaker. Det femte, det största, företer en brokig samling av minnen från äldre tider: porslin, husgeråd av trä, kläder, tennsaker, vapen m. m.

Betr. öppenhållandet se „Praktiska anvisningar”.

Skolträdgården eller Victor och Elise Schaumans skolträdgård, såsom den officiellt heter, har tillkom-

Jakobstads samlyceum och skolträdgården.

mit genom donationer (1915—1919) av apotekaren V. L. Schaumans och dennes makas arvingar. Den har planlagts av prof. Ossian Schauman och i huvudsak anlagts enligt av trädgårdsarkitekten B. Schalin utarbetat projekt. Anläggningen uppvisar nu cirka 90 arter trän och buskar, stenpartier med alpina växter samt olika fält för systematiskt ordnade växtarter; en med springbrunn prydd damm företer en mängd vattenväxter men även fiskar och andra vattendjur. Ett vackert solur, utfört enl. ritningar av dr H. Saxén, visar dagens ljusa timmar. Trots att förutsättningarna för en dylik trädgård naturligtvis icke äro lika rika som t. ex. södra Finland kunde erbjuda, torde anläggningen tills vidare vara enastående i sitt slag i vårt land. Särskilt vid högsommartid erbjuder den med sin rika blomsterskrud en verkligt praktfull anblick och ger själfallet även biologen mycket gott för själ och öga.

Fäboda kuranstalt: plagen.

Fäboda — namnet associerar främlingen lätt med boskapsskötsel och mejeriprodukter; för den initierade inbegriper det sol och hav, sanddynor och barrdoft, vila och hälsa.

I Fäboda, beläget cirka 7 km. väster om Jakobstad, ha en mängd av stadens innevånare skapat sig trevliga sommarhem. Visserligen saknas regelbundna sjöförbindelser, men med motorbåt, med bil och buss, cykel och apostlahästar når man lätt dess ljuvliga nejd. Och även för turisten är det sörjt. Ute på den av Bottenhavet sköljda kusten inbjuder Fäboda kuranstalt till stärkande sommarvila.

Kuranstalten, som mottager gäster från medlet av juni till slutet av augusti, är belägen 8,3 km. från Jakobstad och omfattar tvenne större byggnader, „Fäboda” och „Folkboda”, den förra innehållande matsal med veranda samt 19 gästrum, den senare 18 gästrum. Dessutom finnas badhus, finnbastu och en mindre byggnad med reservrum. Avgifterna för inackorde-

ring äro låga: i „Fäboda” 32—45 mk per dag och person, i delat rum 29—45 mk. I „Folkboda” äro prisen resp. 38—50 och 32—40. Under juni och augusti äro dessutom prisen 3 mk lägre per person och dag och barn under 8 år beviljas 30—50 % rabatt. Familjer erhålla sådan vid längre tids eller minst en månads vistelse enligt överenskommelse. De flesta, som komma till Fäboda, äro friska, endast få behöva behandling. Friluftsliv på plagen i enslig, lugn omgivning, färder i skog och på sjö, uppfriskande havsbad, finnbastu, varma bad, massage och sjukgymnastik skänka inom kort hälsa och krafter åt ansträngda och konvalescenter, unga och gamla. Läkare besöker kuranstalten vanligen en gång i veckan, och massage och sjukgymnastik ges av skolad sjukgymnast.

Livet vid kuranstalten är enkelt och ställer inga anspråk på gästerna. Förbindelser med yttervärlden saknas dock ej. Post hämtas dagligen, och telegram via Jakobstad delges omedelbart per telefon. Utflykter anordnas till sjöss och till lands och sevärda ställen i denna del av svenska Österbotten kunna lätt nås: Runebergs stuga, Topelii barndomshem och sommarhem Kuddnäs och Majniemi, städerna Jakobstad, Nykarleby och Gamlakarleby.

Upplysningar lämnas beredvilligt. Prospekt sändes på begäran. Förfrågningar och rumbeställningar adresseras till herr J. Ström, Auroragat. 9, Helsingfors, tel. 459 till den 15 juni, därefter till Fäboda Kuranstalt, Jakobstad, vilken adress kan användas året om.

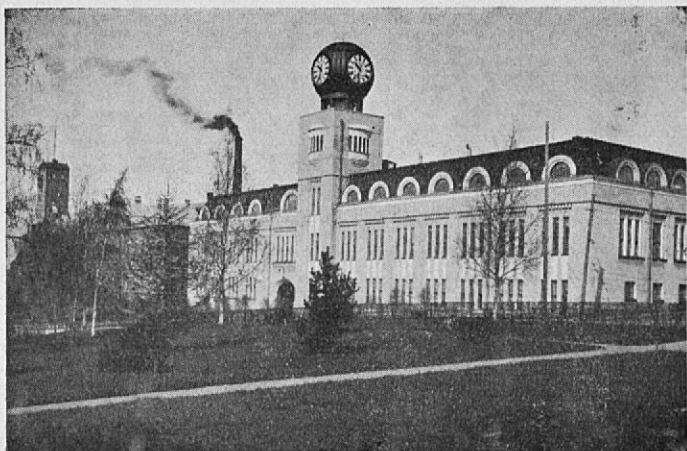
Jakobstads hamn bildar en rymlig bassäng med utmärkt ankargrund och är skyddad för alla vindar av kringliggande fastland och holmar. Inloppet från havet är kort och rakt. Vattendjupet å yttre redden varierar mellan 24 och 30 fot och inne i hamnen och

vid lastningsbryggorna mellan 18 och 21 fot. Navigeringen kan hela tiden ske med egen maskinkraft. Borrar och dykdalber finnas för akterförtöjning, då fartyg icke angöra kajerna.

Till följd av att inloppet från havet flankeras av en rik skärgård, ligger under vintern istäcket jämnt och någon packis förekommer aldrig. De tre älvar, som utmynna i den inre skärgården, åstadkomma höst och vår ett starkt strömdrag med friskt vatten, som hindrar bildningen av ett tjockare istäcke. Genomsnittligt är hamnen öppen för sjöfart från förra hälften av maj till slutet av november. Någon isbrytare har i regel icke behöfts för att öppna och öppenhålla trafiken på Jakobstads hamn. Ej heller har från stadens sida någon ivrigare anslutning gjorts till de ofta framställda kraven på förläggande av en statens isbrytare till hamnarna norr om Kvarken, emedan sjöfarten på Jakobstad kunnat fortgå obehindrat, så länge Snipans och Helsingkallans fyrskepp legat ute på sina förläggningsplatser, och all trafik efter dessa fyrskepps intagning måste anses så farofylld, att en fortsatt sjöfart på hamnarna norr om Kvarken vore alltför riskabel.

Under en sex månaders seglation kunna över Jakobstads hamn utföras och införas betydande varukvantiteter. Kajerna för angöring av fartyg och med anslutning till järnvägsspår hava en sammanlagd längd av 720 meter och kunna helt utnyttjas för import och delvis för export av sågat virke. All lastning av runt virke försiggår från vatten, av sågat virke delvis från pråm. För upplag av varor finnas iordningställda upplagsplatser med en areal av c:a 270,000 m²; dessa äro jämväl anslutna till järnvägsspår. Ytterligare mark kan för ändamålet upplåtas, om behovet sådant kräver.

På grund av vad ovan framhållits och med beaktande av, att riklig tillgång finnes på vana hamnarbe-

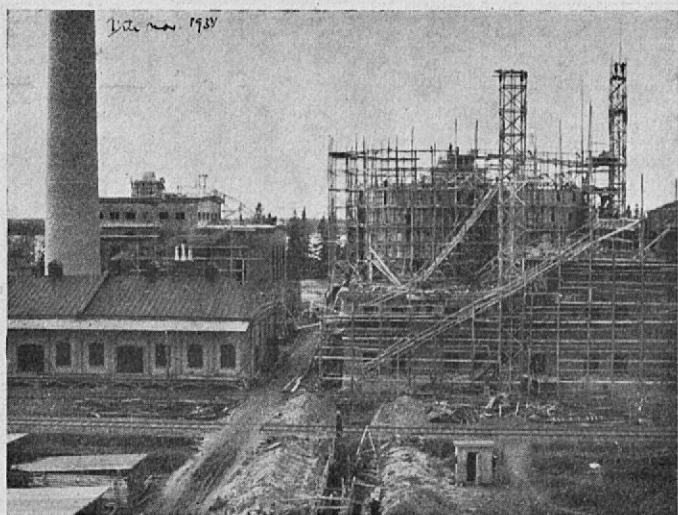

Strengbergs tobaksfabrik.

tare och att lastnings-, lossnings- och speditjonskostnader äro facila, torde man utan överdrift våga påstå, att Jakobstads hamn erbjuder ett gynnsamt arbetsfält för firmor, som önska med möjligast låga kostnader införa och utföra sina varor över hamnstad vid Bottniska viken.

Jakobstads tobaksfabrik begynte sin verksamhet år 1762 som „Jakobstads Tobaksspinneri”. Ända till 1897 var fabriksdriften inrymd i två större och ett par mindre byggnader av trä. Under åren 1896—1903 uppfördes den väldiga fabrikskomplex av sten, som upptar ett helt stads kvarter. Åren 1908 och 1909 tillkom den s. k. nya fabriken, uppförd enligt ritningar av Stockholms stadions arkitekt, Torben Grut.

Den egentliga utvecklingen till stordrift började med företagets ombildning till aktiebolag och har sedan oavblåtligt fortgått, så att firmans tobaksfabrik nu icke blott är den största i Finland utan med rätta givit

Cellulosafabriken under uppförande.

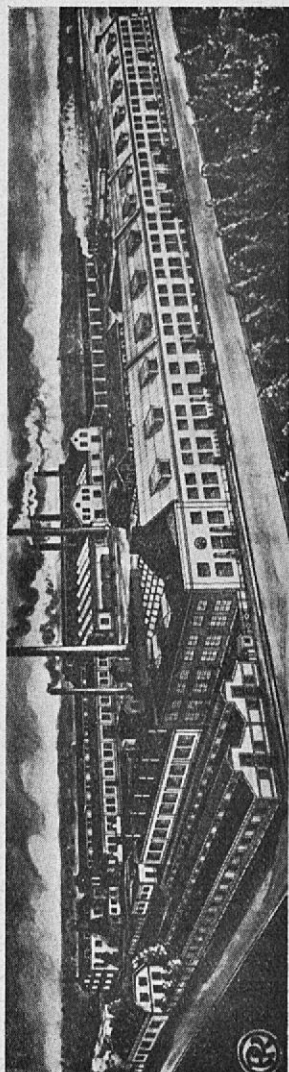
Jakobstad namnet „Nordens tobaksmetropol”. Våldiga äro de kvantiteter cigarrer, cigarretter, piptobak, pikanell och snus, som årligen sändas ut i marknaden. Av cigarrettmärken torde Små Fennia och Finlandia vara särskilt uppskattade, och turisten kommer att i den nyligen utsända Twenty Gold göra en angenäm bekantskap.

Personer, som önska bese fabriken, torde därom anmäla till dess kontor, tel. namnupprop: „Strengbergs”.

Arbetena vid Jakobstads Cellulosa Aktiebolags våldiga fabrikskomplex ha fortgått planmässigt och tillverkningen torde kunna begynna sommaren 1935. Produktionen beräknas till 30,000 ton per år, och råvaruförbrukningen kommer att stiga till 180,000 kbm. Här ovan återges en foto av bygget, tagen senaste höst.

Jakobstads Mekanska Verkstad A/B begynte för omkring 35 år sedan en anspråkslös tillvaro i form av en smedja och ett hovslageri, inrymda i ett brädskjul vid vägen till den s. k. Gamla Hamn. Snart nog beslöt ägaren, fabrikören B. Serlachius, att upptaga tillverkning av bryggerimaskiner och på andra sidan vägen byggdes en mekanisk verkstad jämte gjuteri. Sedan år 1902 har verkstaden haft som specialitet tillverkning av jordbruksmaskiner.

År 1906 uppfördes öster om järnvägsstationen nödiga fabriksbyggnader och dessa ha småningom tillbyggs. Gjuteriet, ett av de största i Finland, omfattar över 5,000 kvm. Av fabrikationens alster må främst nämnas hankmoharvar, varav den årliga tillverkningen uppgår till omkr. 8,000, vidare slättermaskiner, radsåningsmaskiner, traktorredskap, tröskverk, sanitetstekniska maskiner, stålfönster och -dörrar samt

Mekaniska verkstaden.]

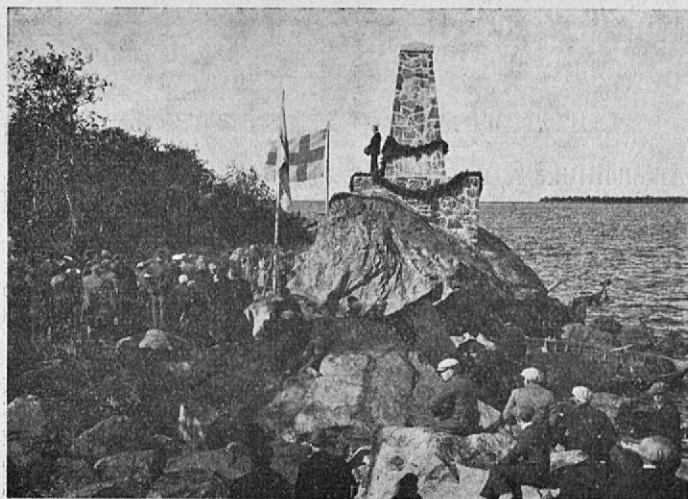

Lassfolks spetsfabrik.

avloppsrör av gjutjärn (95 % av landets produktion).
Personer, som önska bese fabriken, torde därom anmäla till dess kontor, tel. 59.

Turisten, som lämnat hus och hem för att fly till landet och lugnet, känner sig vanligen föga lockad av någonting så stadspräglad som en fabrik. Emellertid, Anders Lassfolks spets- och bandfabrik skall helt visst skänka en och var behållning och kunskap, ja, kanske än mera, ty lämpliga restbitar stå i regeln till salu till lämpliga pris.

Konsul Lassfolk, som för resten även äger fabriker för tillverkning av trådrullar och munstycken, startade sin spetsfabrik år 1911 med 2 maskiner, inrymda i en gammaldags tvättstuga. I detta nu är antalet spetsmaskiner och vävstolar cirka 400 och arbetet utföres i ett år 1926 uppfört ståtligt trevånings

Graftonmonumentet.

stenhus. Meter efter meter, kilometer efter kilometer samlas spetsarna i maskinernas behållare för att sedan granskas, mätas och buntas. Ur de jättestora vävstolarna rinna i en aldrig sinande ström knapphålgummiband, breda damstrumpeband, herrstrumpeband och hängselband. Inalles utsändas årligen i marknaden cirka 3 mill. meter spetsar och ungefär 2 mill. meter bandvävnader.

Personer, som önska bese fabriken, torde därom anmäla till dess kontor, tel. 127.

INSTITUTIONER OCH ÄMBETSVERK:

Alkoholliike A/B, Storg. 15, öppen 10—17, lörd. 10—14.

Stängd dagen före jul- och nyårsdagen, före långfredagen, före påsk-, pingst- och midsommardagen samt den 30 april och 1 maj; tel. 1 22

Arbetsförmedlingsbyrån, Victor Schaumansespl. 1, öppen 11—12, tel. 3 29

Badhuset, Victor Schaumansespl. 1, tel. 66. Se annons-avd.!

Barnbördshuset, Kvarnbacksgatan 8, tel. 1 13

Borgmästaren och notarius publicus träffas å magistratens kansli kl. 13—15, tel. 13

Bostadsinspektionskontoret, Victor Schaumansespl. 1, öppet kl. 11—12, tel. 3 29

Brandkårshuset, kansli & vaktmästare, tel 2 30.

Restauration, tel. 2 24.

Brandstationen, tel. 71

Brandmästaren, tel. 1 26

Vicebrandmästaren, tel. 3 90

Byggnadskontoret, rådhuset, öppet 9—17, tel. 88

Drätselkontoret, rådhuset, öppet 9—17, tel. 53

Elektricitetsverket, Victor Schaumansespl. 1:

Centralen, tel. 1 83

Kontoret, rådhuset, tel. 88

Installationsaffären, tel. 79. Se annonsavd.!

Maskinmästaren, tel. 2 74

Montör A. Fahler, privat tel. 1 69

Montör G. Saukko, privat tel. 1 39

Epidemisjukhuset, difteriavdelningen, Malmska sjukhuset, tel. 1 84

scharlakansfeberavdelningen, Malmska sjukhuset, tel. 2 40

Fattigvården: Fattigvårdsnämndens kansli, Victor Schaumansespl. 1, öppet tisdagar o. lördagar kl. 9—10, tel. 3 29

Fattigvårdsnämndens ordförande, privat, tel. 1 16

„ inspektör, „ „ 1 34

Frihemmet, tel. 1 33

Kommunala barnhemmet, tel. 4 66

Finska Statsjärnvägarna: stationskontoret, öppet 8—13, 16—18, tel. 20

godsexpeditionen, öppen 8—16, tel. 46

Folkhälsans byrå, Rådhusg. 9; läkarmottagn. lördagar $\frac{1}{2}$ 10— $\frac{1}{2}$ 11, tel. 4 95

Hamnkontoret, Alholmen, tel. 34

Hamnkaptenen, Alholmen, tel. 3 82

Hälsovården: byrån, Victor Schaumansespl. 1, öppen 11 12, tel. 3 29

inspektören, privat tel. 1 95

desinfektören, Kristineg. 11, tel. 2 17

stadsackuschörskan, Runebergsg. 5, tel. 1 29

stadsläkaren, Alholmsg. 11, tel. 1 28

stadssjuksköterskan, Kanalespl. 7, tel. 4 02

Köttkontrollstationen, Otto Malmmsg. 1, öppen tisdagar 16—17,30, onsdagar och lördagar 7,30—9, fredagar 11—15.

Länbiblioteket, Storg. 2, öppet alla vardagar utom torsdag kl. 18—20. För barn under 16 år endast måndagar o. fredagar 18—20.

Läsesalen, Storg. 2, öppen vardagar 12—21, sönd. 14—18

Magistraten, rådhuset, kansliet: öppet 13—15, tel. 13
vaktmästare, tel. 2 13

Malmska sjukhuset: tel. 95
syssloman & kosthåll, tel. 2 50.

Museet, Storg. 2, öppet söndagar, onsdagar o. lördagar
12—15

Pastorskansliet, Rosenlundsg. 3, öppet 11—13, tel. 2 07

Polisinrättningen, rådhuset, kansliet öppet 10—16, tel. 39
detektiva avdelningen öppen dygnet om, tel. 39
vaktkontoret öppet dygnet om, tel. 39
polismästaren träffas å kansliet 12—15

Postkontoret, Storg. 6, öppet vardagar 8—10,30, 11,30—
13, 15,30—17,30, tel. 8

Brevlådorna tömmas: postkontorets kl. 9, 18,15 19,50
järnvägsstationens kl. 9,10, 18,25, övriga kl. 8,30,
17,20,

dessutom vid Rådhusg. 1 vid postens nedfart till sta-
tionen och vid Helsingfors banks hörn kl. 23,40 (med
bil till Bennäs).

Sjömanshusombudsmannen träffas 11—12 å Victor
Schaumansespl. 1, tel. 3 29

Stadsfullmäktiges arkiv, rådhuset, öppet lördagar 12—
13, tel. 2 38

Stadsstyrelsen: rådhuset, sammanträder första och
tredje helgfria tisdagen i varje månad kl. 18, tel. 1 14
stadsdirektören, tel. 1 14
sekreteraren, tel. 53

stadskassan öppen 10,30—12,30

Stadsfogdekontoret, rådhuset, öppet 9—12, 13—17, tel.
2 35

Stadsbyggmästaren, privat: Amerikag. 5, tel. 48

Stadskamreraren, rådhuset, 9—12,30, 13,30—17, tel. 53.

Stadsskogvakten, Norrmalmsg. 7, tel. 5 26

Stadsträdgårdsmästaren, Borgbacken, tel. 4 12

Telefoncentralen, Storg. 15, öppen dygnet om, kontor
Storg. 9, tel. 92

kontrollören, tel. 4 41

felkontoret, tel. 5 04

Telegrafkontoret, Storg. 6, öppet vardagar 8—21, sön-
och helgdagar 9—10, 16—18, tel. 19

Tullkammaren, Stationsvägen, öppen 10—15, lördagar
10—14, tel. 3

Vattenledningsverket: kontor: rådhuset, öppet 9—17,
tel. 88

montören privat tel. 33

Yrkesinspektionskansliet, Victor Schaumansespl. 1, öp-
pet 11—12, tel. 3 29

KONSULAT:

British Vice Consulate, Thor Erwast, Himmelsbergsg. 6,
tel. 92, 2 20.

Danska Vicekonsulatet, Anders Lassfolk, Storg. 7, tel.
1 27, 4 27.

Deutsches Vice Konsulat, Gustav Schütt, Köpmansg. 20,
tel. 3 00, 30, 1 25.

Norska Vicekonsulatet, Johan Finne, Storg. 4, tel. 23

Svenska Vicekonsulatet, Erik Schauman, Storg. 3, tel.
3 00, 30, 2 25.

BANKER:

Helsingfors Aktiebank, Salutorget, öppen 10—14,30. Se-
annonsavd.!

direktion: tel. 14, 2 72

expedition & kassa: tel. 74

Kansallis-Osake-Pankki, Runebergsg. 11, öppen 10—14,30, tel. 400. Se annonsavd.!

A/B Nordiska Föreningsbanken, Storg. 10, öppen 10—14,30. Se annonsavd.!

direktion: tel. 12

expedition & kassa: 3 59

Sparbanken i Jakobstad, Storg. 16, tel. 42, öppen 10—14
dessutom lördagar 16—17.

TIDNINGAR:

Hem och Härd, Storg. 15, redaktion: tel. 17

expedition: tel. 55

Jakobstads Tidning, Storg. 15, redaktion: tel. 57

expedition: tel. 55

Människovännen, Rosenlundsg. 2, redaktion: tel. 2 76

expedition: tel. 55

Raamatullinen Aikakauskirja, Alholmsg. 27, redaktion:
tel. 5 41

TRYCKERIER:

A/B Jakobstads Tryckeri & Tidnings Aktiebolag, Storg.

15, kontor: tel. 55. Se annonsavd.

disponent: tel. 17

faktor: tel. 5 55

Fr. Forsbergs Tryckeri & Pappershandel, Rådhusg. 1,
tel. 1 61

SKOLOR:

Jakobstads Samlyceum, Skolg. 20, rektorskansli tel. 5 07

lärarrum och vaktmästare tel. 1 06

Svenska Folkskolan, Lagmansg. 2, tel. 2 06

Finska Folkskolan, lägre, Alholmsg. 30, tel. 1 35

högre, Alholmsg. 57, tel. 3 21

Finska Samskolan, Runebergsg. 2.

Svenska Barntädgården, Jakobsgr. 3, tel. 83

Finska Barntädgården, Kanalespl. 1.

SAKFÖRARE:

Berg, J. A., kronolänsman, Loveret 2, tel. 2 23. Byråtid 10—15

Berg, N., hovr. ausk., Loveret 2, tel. 2 23. Byråtid 10—15.

Berger, S. A., hovr. ausk. Herrholmsg. 16, tel. 51. Byråtid 9—11; 12—17.

Staffans, S., vicehäradshövding, Södermalmsg. 3, tel. 2 69. Byråtid 9—11; 12—17.

Wenelius, C. E., vicehäradshövding, Storg. 16, tel. 5 25.

LÄKARE:

Granroth, G., kommunalläkare, Choraesgr. 5. tel. 54, villa på Varvet 6 54. Mottagning: kl. 10—2 och 6—7.

Sandelin, Carl V., sjukhusläkare, Kvarnbacksg. 5, tel. 3 12, mottagningstel. 4 06. Mottagning: Alla vardagar kl. 11—1, måndagar och torsdagar dessutom kl. 6—7.

Saxén, H., fabriksläkare, t. f. stadsläkare, Alholmsg. 19, tel. 1 28. Mottagning: kl. 11—1, onsdagar och lördagar kl. 12—1 och 5—6.

Öhman, R. C., sjukhusläkare, Köpmansgr. 16, tel. 1 74. Mottagning: onsd. och lörd. kl. 10—1, övriga vardagar kl. 1— $\frac{1}{2}$ 3, dessutom tisd. och fred. kl. 6—7.

TANDLÄKARE:

Carpelan, K., Storg. 9, tel. 2 02. Mottagning: kl. 11—1 och 5—7, onsd. och lörd. endast kl. 10—1; dessutom mottagning enl. överenskommelse.

Norrback, F., Runebergsg. 7, tel. 3 23. Mottagning: kl. 9—11 och 12—2, kvällsmottagning enl. överenskom-
melse.

Pentti-Ervast, Maija, Köpmansg. 10, tel. 4 24. Mottag-
ning: enligt överenskommelse.

DJURLÄKARE:

Hemnell, R., Storg. 2, tel. 2 52. Mottagning: kl. 9—11.

**MASSAGE, SJUKGYMNASTIK & SJUKSKÖTER-
SKOR:**

Eriksson, Vera, hälsosyster, Lotsg. 34, tel. 3 79.

Höglund, Hulda, sjuksköterska, Kanalespl. 7, tel. 4 02

Israels, Signe, hälsosyster och skolsköterska, Rådhusg.
9, tel. 4 95.

Massageinstitutet, Jakobsg. 9, tel. 3 33

Ramstedt, Vivi, massös, Herrholmsg. 1, tel. 4 04.

APOTEK:

I:a apoteket, Salutorget, tel. 11

Nya Apoteket, Storg. 16, tel. 5

AGENTURAFFÄRER:

Jakobstads Maskin- & Agenturaffär, Storg. 20, tel. 63

FÖRSÄKRINGSAGENTURER:

Backlund, Vidar, huvudagent för försäkringsbolagen Kaleva och Sampo, Kanalespl. 13, tel. 4 46.

Städernas Allmänna Ömsesidiga Brandförsäkringsbolag, Ombud: R. Lilja, Södermalmsg. 12, tel. 2 45.

Ö. F. Städernas Brandstodsbolag för löseegendom: Ombud E. Löf, Otto Malmsg. 5, tel. 4 15. Se annonsavd.!

Wilh. Schauman A/B., tel. 16, Försäkrings A/B Fennia, Olycksfallsförsäkrings A/B Patria.

KEMIKALIEAFFÄRER:

Kemikalia, Storg. 15, tel. 4 23. Se annonsavd.!

Kemikalieaffären Thor Erwast, Storg. 9, tel 92. Se annonsavd.!

HOTELL, RESTAURANGER och RESANDEHEM:

A/B Stadshotellet, Kanalespl. 3, egen central 64 o. 1 64. Se annonsavd.!

Restaurant Saima, i hörnet av Rådhus- o. Otto Malmsgatan. Se annonsavd.!

Peräläs Matservering, Skolg. 15, tel. 2 18, öppen ½7—21.

Jakobstads Nya Resandehem, Norrmalmsg. 8, tel. 4 40.

Se annonsavd.!

Fäboda Kuranstalt, Fäboda, tel. 2 10. Se annonsavd.

KAFÉER:

Café Esplanad, Storg. 13, tel. 1 17. Se annonsavd.!

Messina, Kanalespl. 11, tel. 5 14

Pedersöre Café, Runebergsg. 9, tel. 3 88

Svenska Gården, Herrholmsgatan 18, tel. 98. Se annonsavd.!

Vesterlunds café, Salutorget, tel. 3 97. Se annonsavd.!

KIOSKER:

Tidnings- och tobakskiosk vid Shell bensinstation. Öppen 9 f. m.—10 e. m. Se annonsavd.!

PARTIAFFÄRER:

A/B Granholm & Käll O/Y, Rådhusg. 1, tel. 31, 32, 2 28. Se annonsavd.!

INDUSTRIER:

Jakobstads Cellulosa A/B. Kontor Alholmen, tel. 5 44, 5 45 och 5 46. Skogsavdelningen: kontor, Alholmen, tel. 4 82.

Jakobstads Cikoriafabrik, Wilh. Schauman A/B: direktion: tel. 30, kontoret tel. 16 och 27, under sommarmånaderna: Alholmen, tel. 300 o. 1 67. Se annonsavd.!

Jakobstads Mekaniska Verkstads A/B, Fabriksg. 13. Se annonsavd.!

Anders Lassfolks spets- och bandfabrik, Storg. 7. Tel. 1 27, priv. 4 27. Se annonsavd.!

Jakobstads Munstycksfabrik, Södermalmsg. 17, tel. 4 94
Oy. Ph. U. Strengberg & K:ni Ab. Tel. namnanrop:
„Strengbergs”. Se annonsavd.!

TRÄVARUFIRMOR:

A/B S. R. Ericson C:o, Köpmansg. 16, tel. 5 30. Se annonsavd.!

direktören: privat tel. 1 72

A/B Jakobstads Ängsåg, Alholmen. Se annonsavd.!

Telefoner: kontoret 2 01, egen central som förenar de skilda avdelningarna.

Brädgårdsförmannen 4 83

Propsförmannen 2 44

Dir. Ivar Nars, privat 1 41

Dir. Johannes Nars, privat efter 1/8 3 84

MÄKLERI-, SPEDITIONS- & SKEPPSSTUVERIFIRMOR:

A/B Alholmens Stevedoring, Alholmen, tel. 3 05. Se annonsavd.!

A/B Federations Stevedoring, Alholmen, tel. 1 48, 4 78.
Se annonsavd.!

A/B Jakobstads Skeppsstuveriaffär Ltd., Alholmen, tel. 3 05. Se annonsavd.!

Jakobstads Stevedoring C:o A/B, Alholmen, tel. 1 48

R. M. Labbart, mäklarfirma, trävaruagentur, Rådhusg. 5, tel. 1 30

Victor Nyman, mäkleri- & speditionsfirma, Alholmen,
tel. 2 78 o. 7

The Association Stevedoring & C:o Ltd., Alholmen, tel.
2 78. Se annonsavd.!

Wilkman & Lenander, mäklerifirma, Alholmen, tel. 2 78,
under vintermånaderna: Kanalespl. 13, tel. 4 46

BÅTVARV:

Jakobstads Båtvarv, Gamla hamn, tel. 3 27 o. 4 08

Sundqvist, Joh., Gamla hamn, tel. 4 07, 78

BOK- OCH PAPPERSHANDLARE:

A/B Jakobstads Bokhandel, Storg. 11, tel. 35. Se annons-
avd.!

Rönnings Pappershandel, rullfilm o. kameror, Storg. 12,
tel. 1 38

Jakobstads Tryckeri och Tidnings A/B, Storg. 15, tel.
55, 5 55

FOTOGRAFIATELJÉER:

Ateljé Elite, Södermalmsg. 18, tel. 2 86. Se annonsavd.!

Jakobstads Fotografiateljé, Södermalmsg. 8, tel. 2 91. Se
annonsavd.!

Strandbergs Fotografiateljé, Storg. 5, tel. 4 81

MUSIK- & RADIOAFFÄRER:

Musikcentralen, musik- & radioaffär, Storg. 14, tel. 77
Se annonsavd.!

Ostrobotnia, radioaffär, Runebergsg. 12, tel. 99

BLOMSTERAFFÄRER:

Engström, A. L., Kanalespl. 6, tel. 1 79, priv. 94.

Iris, blomsterhandel, Storg. 15, tel. 1 11, priv. 3 66.

GULDSMEDSAFFÄRER:

Guldboden, Kanalespl. 9, tel. 4 19

Guldsmedsaffären „Yrjö”, Storg. 12, tel. 1 87

URAFFÄRER:

Kecklunds Uraffär, Storg. 14, tel. 56

Öströms Urmakeriaffär, Storg. 8, tel. 45, priv. 1 99.

SKOAFFÄRER OCH REPARATIONSVERKSTÄDER:

A/B Kock & C:o O/Y, Salutorget, tel. 6, dir. privat 3 10.

Hertén, H., skoreparationer, Choraesg. 9.

Junnila, Osk., Otto Malmsg. 10, tel. 1 81

Perälä, J., Skolg. 15, tel. 2 18

M. A. Slotte & C:o, Salutorget, tel. 2 09

RAM-, TAVEL- & GLASAFFÄRER:

Janne Lillkvists Eftr., Alholmsg. 17, tel. 26

V. W. Ståhl, Choraesg. 9, tel. 5 19

BYGGNADSMATERIEL- OCH JÄRNAFFÄRER:

A/B A. W. Blomqvist & C:o O/Y, Köpmansg. 12, tel. 3 95

Rautakauppa O/Y Teräs, Rådhusg. 1, tel. 52 o. 4 63. Se
annonsavd.!

VIRKES- OCH VEDFÖRSÄLJNINGSAFFÄRER:

Jakobstads virkes- och vedförsäljning, Jakobsbg. 31,
tel. 3 92 o. 1 43

Öst, Aug., virke, vedsåg & cementgjuteri, Köpmansg. 2,
tel. 4 42 o. 3 04

BAGERIER:

Airolahti, Hannes, Kyrkostrand, tel. 4 54.

Asplund, C. M., Alholmsg. 29, tel. 81
filial, Rådhusg. 13, tel. 2 93

Lönnngren, E., Choraesusg. 3, tel. 37

Manninen, A., Skutnäs, 9, tel. 5 11

Salopuro, M., Norrmalmsg. 5, tel. 3 14

Vesterlund, A., Tavastg. 18, tel. 3 55. Se annonsavd.!

BRYGGERIER:

Läskedrycksfabriken Pohja, läskedrycker och svagdricka,
Fabriksg. 23, tel. 4 59

Jakobstads Bryggeri, pilsnerdricka o. läskedrycker, tel. 82

MAT-, FRUKT- & KOLONIALVARUAFFÄRER:

A/B Granholm & Kåll O/Y, frukt- och kolonialvaruaffär,
Rådhusg. 1, tel. 31, 32, 2 28. Se annonsavd.!

A/B M. Schevelew, mat-, frukt- och kolonialvaruaffär,
Storg. 14, tel. 3 35

A/B Wallins Mejeri O/Y, mjölk- & matvaruaffär, Jakobsbg. 13, tel. 4 47
filial, Otto Malmmsg. 8, tel. 4 37
filial, Köpmansg. 6.

- Ahlgren, K.**, matvaruaffär, Vestanpå, Centralvägen 9, tel. 5 05
- Backlund, Frans**, skepps- o. kolonialvaruaffär, Alholmen, tel. 18 och 4 09
- Forsman, J. Emil**, kolonial- & kortvaruaffär, Storg. 8, tel. 1 77
- Hansson, L.**, mat-, mjölk- och kolonialvaruaffär, Alholmsg. 24, tel. 3 73
- Holm, Uno**, mat- o. kolonialvaruaffär, Fäbodavägen 1, tel. 4 79.
- Holmqvist, Edvin**, kolonialvaruaffär, Skutnäs, tel. 2 80
- Jakobstads Mjölcentral**, mjölk- & matvaruaffär, Kanalspl. 6, tel. 4 70
- Kortman, M.**, mjölk- och matvaruaffär, hörnet av Skol- och Fabriksgr., tel. 2 19
- Nordling, A.**, kolonialvaruaffär samt bageri, Svedjenabba, tel. 4 68
- Pedersöre Handelslag m. b. t.**, mjölk- & kolonialvaruaffär, Köpmansg. 8, kontor tel. 2 64 o. 3 26. Se annonsavd.!
- Saluhallen**, bröd- & matvaruaffär, Storg. 12, tel. 3 45
- Sandström, L.**, mat- & kolonialvaruaffär, De la Gardieg. 9, tel. 4 85
- Svedjenabba Matvaruhandel**, mjölk- och matvaruaffär, Svedjenabba, tel. 5 57
- Tuhkanen, H.**, mat- & kolonialvaruaffär samt korvfabrik, Amerikag. 11, tel. 61. Se annonsavd.!
- filial: Skolg. 9, tel. 85
- Tuomi, Sigrid**, mat-, mjölk- och kolonialvaruaffär, Alholmsg. 33, tel. 4 76

Wallin, Osk., mejeri- o. kolonialvaruaffär, Otto Malmmsg.
10 a, tel. 5 16

filial: Christineg. 1.

Warma Andelsaffär, Amerikag. 2, kontor, tel. 3 02
huvudaffären, Amerikag. 2. Se telefonkatalogen!
filialerna — Se telefonkatalogen!

Vesterlund, Albert, frukt- & kolonialvaruaffär, Köp-
mansg. 10, tel. 2 48. Se annonsavd.!

Vesterlund, Edith, frukt- & kolonialvaruaffär, Kanal-
espl. 9, tel. 5 24

Viitanen & Kälkäinen, mat- & kolonialvaruaffär samt
korvfabrik, Biskopsg. 13, tel. 2 43. Se annonsavd.!
filial, Alholmsg. 36, tel. 2 83

Österholm, Gunnar, mat- och kolonialvaruhandel, tel.
4 21

KÖTTAFFÄRER:

Fellman, V. A., köttaffär, Amerikag. 16, tel. 5 28

Lindbohm, J., kötthandel, Södermalmsg. 18

BEKLÄDNADSAFFÄRER:

Wiborgs Beklädnadsaffär, Kanalespl. 9, tel. 5 38. Se
annonsavd.!

EKIPERINGSAFFÄRER:

A/B Höglunds Beklädnadsaffär, damekipering, Kanal-
espl. 7, tel. 5 03

herrekipering, Kanalespl. 9, tel. 50

A/B Granholm & Kåll O/Y, tyg- o. tricotageaffär, Rådhusg. 1, tel. 31, 32, 2 28. Se annonsavd.!

Höglund, Rudolf, underbeklädnadsaffär, Amerikag. 9, tel. 2 46

A/B Johanssons Tyg- och Beklädnadsaffär, Kanalespl. 18, tel. 2 16. Direktören privat efter stängningstiden Kanalespl. 13, tel. 1 53

Jakobstads Yllevaruaffär, Alholmsg. 16, tel. 5 43

A/B Kackur & Sångfors, manufakturvaror, Rådhusg. 3, tel. 29

Sulo Puro, dam- och herrekiperingsaffär, Storg. 14, tel. 4 92

Sofia Sund, tyg- o. beklädnadsaffär, Rådhusg. 11, tel. 2 95. Se annonsavd.!

MODE- OCH HANDARBETSAFFÄRER:

V. A. Paunu, hatt- och pälsvaruaffär, Kanalespl. 13, tel. 72

Öhman & Östbergs Eftertr., modeaffär, Storg. 8, tel. 86.
Se annonsavd.!

SKRÄDDARE:

Höglund, J., Kyrkostrand, tel. 3 40

Kronqvist, John, Svedjenabba, tel. 4 61

Rönning, John, Rådhusg. 17, tel. 1 31

Salminen, E., militäruniformer, Otto Malmsg. 3, tel. 4 97

Sjövall, L., Norrmalmsg. 9, tel. 4 74

Wärnström, P. A., Skutnäs, tel. 1 89

MÅLARE:

Nyholm, R. E., Styrmansg. 13.

Vesterholm, Tor, Skutnäsgr. 7, tel. 5 27

MÖBEL-, SNICKARE- & TAPETSERARAFFÄRER:

Irjala, V., möbel- & likkistaffär, Rådhusgr. 13, tel. 1 80

Savola, A., tapetserare, Köpmansgr. 9, tel. 1 94

Söderman G., snickeri- o. likkistaffär, Norrmalsgr. 6,
tel. 3 13

PLÅTSLAGARE:

Elfving, Otto, fullst. plåtslagerirörelse, Skolgr. 5

Limnell, Fr., Skutnäsvägen 8, tel. 1 70

RAKSTUGOR:

Lindholm, Hilja, Kanalespl. 11, tel. 3 15

Rönneback, L., Rådhusgr. 3, Salutorget, tel. 4 57

DAMFRISERINGAR:

Kantola, Eira, Choraegr. 6, tel. 2 79

Pärmi, Lempi, Kanalespl. 13, tel. 5 15

Rosenthal, W., Köpmansgr. 14, tel. 73

HYRBILAR OCH FORMÄN:**P e r s o n b i l a r:**

Bilstationen, Rådhusgatan, vid rådhuset, tel. 1 65

Backman, R.

Flinkman, E., tel. 3 65

Henriksson, J., tel. 4 48. (Talar svenska o: finska)

Holm, A., tel. 3 91

Ring, T., tel. 4 91

Sundholm, Gunnar

Westersund, V., tel. 3 34

Wilson, G., tel. 4 03

L a s t b i l a r :

Fagerudd, V., tel. 1 07

Hellman, G., tel. 2 54

Sandlund, V., varutransporter, tel. 2 58

AUTOBUSSLINJER:

Esselström-Kultalahti, Evijärvi—Esse—Jakobstad. Tel. Jakobstad 90.

Esselström-Kultalahti, Evijärvi—Teerijärvi—Esse—Jakobstad. Tel. Jakobstad 90.

Haldin & Rose, Linjebilstation, Styrmansg. 12, tel. 1 09

Hallman & Sandvik, Linjebil Jakobstad—Gamlakarleby, tel. 2 27. Se turlistan i annonsavd.!

Salonen, A., Korteshjärvi, Purmo—Jakobstad. Turer alla vardagar. Tel. Jakobstad 90.

BILBESIKTNINGSMANNEN

ing. S. Pohjanpalo, Gamlakarleby, tel. 39, har emottagning i Jakobstad hos Ab. Haldin & Rose under april—juli varje onsdag kl. 11—14, under aug.—dec. första och tredje onsdag.

BENSINATIONER:

Shell Bensinstation, Storg. 20, tel. 90

Standard Service station, Köpmansg. 8, tel. 2 27. Se annonsavd.!

BIL- OCH VELOCIPEDAFFÄRER:

A/B Atti Holmström & C:o O/Y, General Motors repr. Södermalmsg. 17, tel. 2 94, privat 2. Se annonsavd.!

A/B Haldin & Rose, Fordförsäljning & service, Styrmansg. 12, tel. 1 09

Bröder Mattsson, velocipedaffär, partiavdelning, Storg. 4, tel. 3 61. Se annonsavd.!

Granroth, Carl V., velocipedaffär, Norrmalmsg. 3, tel. 3 19. Se annonsavd.!

REPARATIONSVERKSTÄDER:

A/B Atti Holmström & C:o O/Y, specialitet bilar, Södermalmsg. 17, tel. 4 94

A/B Haldin & Rose, specialitet bilar, Styrmansg. 12, tel. 1 60

Björklund & C:o, specialitet värme- och vatteninstallationer, Kvastbergsg. 16, tel. 5 17

Granroth, Carl V., specialitet velocipeder, Norrmalmsg. 3, tel. 3 19

Holländer, Aug., velociped- o. vulkaniseringsverkstad, Styrmansg. 11 B, tel. 2 96.

Kruht, J., mekaniska reparationer, specialitet båtmotorer, Skolg. 5.

Bröder Mattsson., specialitet velocipedreparationer,
Storg. 8, tel. 1 49. Se annonsavd.!

Ramstedt, H., Gamla hamn, fullständig reparationsverk-
stad, tel. 93.

MONTÖRER:

Rosendahl, G. R., elektriker, specialitet elektriska och
radioapparater, Jakobsgr. 2, tel. 3 07

Westerlund, Axel, elektrisk- o. radiomontör, Kyrko-
strand 12, tel. 3 71

INSTALLATIONSÄFFÄRER:

Elektricitetsverket installationsaffär, Victor Schau-
manspers. 1, tel. 79. Se annonsavd.

G. Erikssons Installationsaffär, Otto Malmstr. 16, tel.
1 82.

* *
*
*
*

OFFICIELLA FLAGGNINGSDAGAR:

16 maj (Arméns fanfest).

24 juni (Finlands flaggas dag).

6 december (Årsdagen för Finlands självständighets-
förklaring).

Av Stadsstyrelsen för Jakobstad fastställda flaggdagar.

28 jan. (Årsdagen av Jakobstads befrielse).

5 februari (Runebergsdagen).

28 februari (Kalevaladagen).

6 nov. (Svenska dagen).

J Ä R N V Ä G E N.

Tågtiderna:

Jakobstad—Bennäs.

Jakobstad	7,05	9,32	12,40	15,50	18,40
Bennäs	7,25	9,47	13,00	16,10	19,00

Bennäs—Jakobstad.

Bennäs	7,36	10,10	13,18	16,28	19,25
Jakobstad	7,56	10,29	13,37	16,48	19,45

Nya Apoteket i Jakobstad.

Ab. Jakobstads Ångsåg

köper sågade trävaror,
 skogar, props o. pappers-
 ved; exporterar hyvlade o.
 ohyvlade trävaror.

Svenska Gården

är

*De svenska
kulturföreningarnas
mötesplats*

Herrholmsgatan 18

Tel. 98

A. B. NORDISKA FÖRENINGSBANKEN

Äldsta Privatbank i landet

Egna medel 450,000,000 mk

Fullständig bankrörelse vid

JAKOBSTADS KONTOR, STORGATAN 10

Albert Westerlund

Vid Salutorget

Telefon 2 48

Kolonialer
Frukt
Sötsaker
Saft m. m.

Bageri & Café

Rekommenderas

Westerlunds Resandehem

Norrmalmsgat. 8

Telefon 4 40

Erbjuder
lugna och
trivsamma
rum billigt

Låt oss utföra Edra elektriska installationer

och reparera eventuella ledningsfel.
Kostnadsförslag lämnas på anhållan.
I vår butik finner Ni ett välsorterat
lager av elektrisk armatur,
kok- och värmeapparater.

Jakobstads Elektricitetsverks Installationsaffär.

Jakobstads Badinrättning

öppen

Karbadsavdelningen:

	Under sommarmånaderna	Vintertid
vardagar	2—7	2—8
lördagar	1—6	1—6

Folkbadet:

tisdag—fredag	2—7	2—8
lördagar	2—7	2—7

Anders Lassfolk

Jakobstad

Spets- och bandfabrik

TURISTER!

*Edra TYGER och övriga MANU-
FAKTURER köpa Ni förmånligast
hos*

A. B. Granholm & Kåll O. Y.

Tel. 228, 31, 32 — Rådhusgatan 1.

Denna B o k

är
tryckt
hos

Jakobstads
Tryckeri o.
Tidnings
Aktiebolag

Tobak och Tidningar

i

*kiosken vid
Shell bensinstation*

Öppen

9 f. m.—10 e. m.

Skönlitteratur

Kuvert
Brevpapper
Vykort

A/B
Jakobstads
Bokhandel

Storg. 11 — Tel. 35

Kansallis- Osake- Pankki

Landets största deposi-
tions- och handelsbank

**Jakobstads kon-
tor i Teräs gård**

Runebergsg. 11 - Tel. 400

A/B S. R.

Ericson C:o

Export av props
och pappersved
Skeppsmäklare &
agentur

Kontor: Köpmansg. 16
Tel. 233 & 530
Dir. priv. 172

Restaurant Saima

i hörnet av Rådhus- o.
Otto Malmseg., telef. 176

Rekommenderar
sin trivsamma matsal

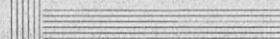
Utskänkningsrättigheter

Järnhandels A/B T e r ä s

Jakobstad - Tel. 52 o. 463
är det bästa inköps-
stället för Jakobstad
och omnejd av:

Byggnadsmaterial,
Verktyg, Maskin-
förnödenheter, Ol-
jor, Mattor, Ta-
peter, Sportartik-
lar m. m.

A. B. Artt Holmström & C:o O. Y.

Södermalmsg. 17

Tel. 494, privat 2

Försäljare av

**General
Motors**
bilmärken

HALLMAN & SANDVIK

Linjebil

Jakobstad—Gamlakarleby

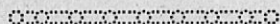
TURLISTA

Alla vardagar

Avgår från kl.	Avgår från kl.
G:lakarleby 9,30	Jakobstad 15,00
Kronoby 9,55	Bennäs 15,15
Lepplax 10,15	Källby 15,25
Källby 10,25	Lepplax 15,35
Bennäs 10,35	Kronoby 15,55
Anl. till Jakobstad 10,50	Anl. till G:lakarleby 16,20

Avgår i Gamlakarleby från Shell bensinstation.

Avgår i Jakobstad från Standard bensinstation.

Fäboda Kuranstalt

lockar med löfte om sol och sommar

Billiga pris: Under juni 25—45 mk per dygn
„ juli 28—48 „ „ „

Prospekt sändes på begäran. Förfrågningar och rumbeställningar adresseras till herr J. Ström, Auroragatan 9, Helsingfors, tel. 459 till den 15 juni, därefter till Fäboda Kuranstalt, Jakobstad, tel. 210.

Se sid. 20!

Centrallagets

rostade kaffe

saml

kvarnprodukter

tillfredsställa säkert

Edra anspråk på

dess konsumtions-
varor.

Köp dem hos

PEDERSÖRE

HANDELSLAG

m. b. t. — Jakobstad.

Ö. F. Städernas Brandstods-
bolag för Lösegendom.

beviljar betryggande
brandförsäkringar för
lösegendom och varulager.
Föreningens försäkringsta-
gare åtnjuta för närvarande
följande premierabatt.

10 % av premien för

fem års delaktighet.

25 % av premien för

tio års delaktighet.

50 % av premien för

tjugo års delaktighet.

Närm. upplysningar läm-
nas beredvilligt av bola-
gets ombud i Jakobstad.

— EMIL LÖF, —

adr.: Otto Malmgatan 5.

Telef. 4 15.

Jakobstads

Cikoriafabrik,

landets äldsta och

största cikoriafabrik.

Wilh. Schauman,

Aktiebolag.

Från **Viborgska**
Bekl. affären

köper Ni förmånligast

Damkappor

kompléer, pro-
menaddräkter o.
regnkappor

Herrkostymer

paletåer,
lösa benkläder
och regnrockar

Helsingfors Aktiebank

Jakobstad

Fullständig bankrörelse
Bekvämt belägen invid
Salutorget

Standard

Bensin
Petroleum
Smörjoljor

äro garanterade först-
klassiga varor

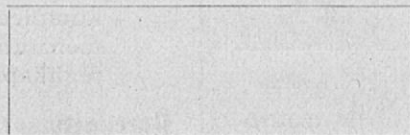
Fullständig service
station

Köpmansgatan 8
tel. 227

Wilkman & Lenander A. B.

Skeppsmäklare och speditörer

Tel. 278, efter kontorstid 446. Telegramadress: »Wilkmans»

Agenter för alla orten anlöpande mera
betydande in- och utländska linjerederier.

Café

ESPLANAD

Storgat. 13 — Tel. 1 17

**CENTRALT LÄGE
TRIVSAM LOKAL**

REKOMMENDERAS
för resande

Sofia Sund

Rådhusg. 11 — Tel. 2 95

Rikhaltigt lager av DAM- o.
HERRTYGER, HEMVÄVDA
GARDINER och BORDDU-
KAR, DAM-, HERR- och
BARNBEKLÄDNADSAR-
TIKLAR, korta varor m. m.

Öhman & Östberg Eftr.

Storg. 8 — Tel. 86

Ortens

bäst försedda af-
fär i handarbeten,
hattar, modevaror
av alla slag.

**Alholmen Stevedoring
A. B. & A. B.
Jakobstads Skepps-
stuveriaffär Ltd.**

Rekommenderas
för lastningar o.
lossningar av
fartyg.

Tel. 305

THOR ERWAST**Kemikalieaffär**

Tel. 92

Stadens äldsta och bäst
försedda affär i branschen

(Erwasts stenhus invid torget)

Carl V. Granroth,**Velocipedaffär,**

Norrmalmsg. 3, tel. 3 19,

säljer följande förstklassiga
velocipeder: **Kronan, Rullett,
Boston** m. fl. under garanti.
Velocipeddelar alltid i la-
ger till förmånligt pris.
Reparationer utföras av
velocipeder, motorer, mo-
torcyklar, sy- och stick-
maskiner m. m.

Återförsäljare av motorer,
motorcyklar, kastorspislar,
gravvårdar m. m.

**Viitanen &
Kälkäinen****Korvmakeri**
Biskopsg. 13 - Tel. 243

Filial: Alholmshg. 36, tel. 283

Rekommendera sina
erkända förstklassiga
tillverkningar.

En inbunden bok
är alltid en prydnad.

Inbindningar till facila pris utföras av
J:stads Tryckeris Bokbinderi.

H. Tuhkanen

Korvfabrik, Delika-
tess o. Matvaruaffär

Amerikagat. 11 — Tel. 61

Filial: Frams hus, tel. 85
Saluhallen, „ 345

Musik- centralen

Storgatan 14 — Tel. 77

Rekommenderar sitt rik-
haltiga lager av grammo-
foner o. skivor samt stift,
radioapparater, strängin-
strument ävensom tillbe-
hör. Noter. Alltid färsk
film. Reparationer av
radio, grammfoner och
instrument utföras. = = =

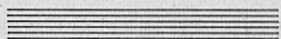
Jakobstads Fotografiateljéer

Södermalmsg. 8 — Tel. 291

REKOMMENDERAR
sina väl utförda fotografier
o. förstoringar (även kolore-
rade) samt amatörarbeten.

Snabb expediering.

Alltid färska films.

VELOCIFEDER

»Hermes» (Obsl Originala)
»Stanley lyx» (Obsl För-
kromade)
»Radio lyx» (Förkromade)
»Stanley», »Radio», »Svea»
»Kaleva», »Ihanne», »Ota-
va» m. fl. märken, samt

VELOCIPED-DELAR

i parti och minut.
Egen velocipedverkstad
där
Velocipedreparationer
utföras.

BRÖDER MATTSSON

Telefoner: Minutaffären &
Verkstaden 149 (Storg. 8)
Kontor & Partiavdelnin-
gen 361 (Storg. 4)

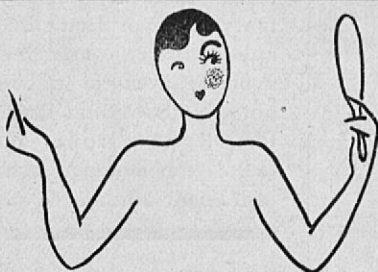
Fotografiateljé Elite

Södermalmsg. 18

Tel. 286

Inneh.: *Erna Friman*

Framkallning och kopiering utförs snabbt.
Filmer i lager.

000000000000

Kemikalia

Storg. 15. Tel. 423.

Stadshotellet

i Jakobstad.

Fullständig hotellrörelse.

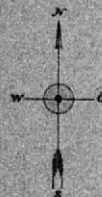
Egen central. Namnupprop

22 moderna resanderum fr. Fmk 20:—.

Tillgång till bad. Aftonmusik med dans.

Erkänt gott kök.

1927

A	Öffentlig byggnad	J	Stadsstyrelse, Plak. verkstad
B	Banfförätk	K	Stadsstyrelse
B	Lasarett och Museum	L	Samlings
C	Vagnhus	M	Banfförätkhus
C	Rådhus	S	Stadsstyrelse, Trafikförfärd
D	Rennbergs byst	O	Bilhus
E	Ossdamagasin	P	Svenska Försämlen
E	Stadsstyrelse	R	Pårens Försämlen
F	Elektricitetsverk och Bredhus	S	Första Försämlen
H	Tull och Packhus	T	Sagelysting
I	Järnvägsstation		

Vid inköp av lantbruksmaskiner

efterfråga enbart

Jakobstads Mek.
Verkstads A. B:s
tillverkningar såsom:

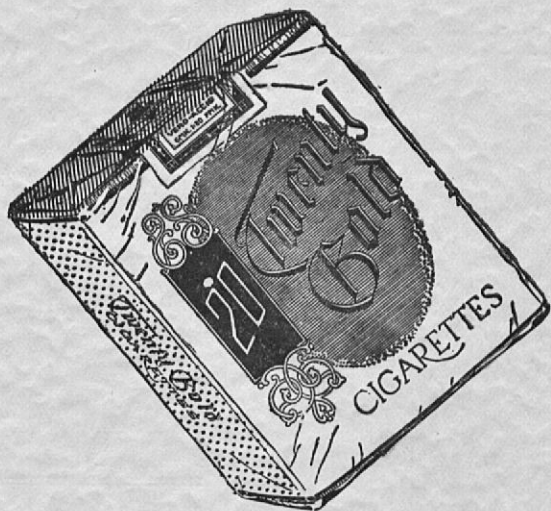

**Hankmo & Oiva harvar
Tulos radsåningmaskiner
Slåtermaskiner & hästräfsor**

I N H E M S K
kvalitetsvara.

Ledande maskinfabrik i branschen.

**En förnäm cigarrett av
amerikansk typ —
en verklig smaksensation.**

5: — 20 st.

Strengberg.